

RIKSDAGENS REVISORERS
BERÄTTELSE

OM DEN ÅR 1935 AV DEM VERKSTÄLLDA GRANSKNING

AV

RIKSGÄLDSKONTORETS

TILLSTÅND OCH FÖRVALTNING

FÖR TIDEN

1 JULI 1934—30 JUNI 1935

M. M.

STOCKHOLM 1936
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Innehållsförteckning.

Ingress	5
Riksgäldskontorets medelsförvaltning	6
Översikt över riksgäldskontorets rörelse	6
Statsmedel	8
Specifikation av riksdags- och revisionskostnader.....	9
Utbetalningar å av riksdagen anvisade anslag för kapitalökning	12
Riksgäldsverkets fond	16
Fonden för statsskuldens amortering	19
Allmänna järnvägslånefonden	19
Bibanelånefonden	23
Allmänna byggnadslånefonden	24
Spannmålskreditfonden	24
Fonden för låneunderstöd	24
Fonden för förlag till statsverket	25
Fonden för kontrollstationer för smör och ägg	25
Fonden för varukredit	26
Fonden för anordnande av spannmålslagerhus och kylhus	26
Fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922	26
Angående ansvarsfrihet för fullmäktige m. m.	27

Undertecknade av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskriften i riksdagsordningens 72 § den 16 sistlidna september påbörjat och innevarande dag fullbordat granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktion finnes föreskriven.

Vid revisionsförrättningens början fingo revisorerna från fullmäktige i riksgäldskontoret emottaga deras den 6 sistlidna september dagtecknade berättelse angående kontorets tillstånd och förvaltning.

Enär riksgäldskontorets räkenskaper intill den 1 juli 1934 blivit vid föregående revisionsförrättningar granskade samt riksdagen tillerkänt fullmäktige i riksgäldskontoret full ansvarsfrihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras protokoll till och med den 9 januari 1935, hava nu församlade revisorer läst de hos fullmäktige efter sistnämnda dag intill revisionsförrättningens början förda såväl allmänna som särskilda protokoll ävensom granskat riksgäldskontorets huvudbok för budgetåret 1934/35 med därtill hörande verifikationer.

I förevarande berättelse hava influit endast sådana redogörelser och tabeller, vilka icke återfinnas i annan till trycket befordrad publikation, för så vitt icke särskilda omständigheter ansetts påkalla ett frångående av denna regel.

Riksgäldskontorets

Till belysande av riksgäldskontorets medelsförvaltning under budgetåret
olika

	Statsmedel	Riksgälds- verkets fond	Fonden för stats- skuldens amor- tering	Fonderade statslånen	Tillfälliga statslånen	Allmänna järnvägs- lånefonden
	1	2	3	4	5	6
<i>Debet:</i>						
Tillgångar den 1 juli 1934	154,394,146	347,961,454	3,383,773	—	—	47,659,853
Inkomster å riksstatens in- komsttitlar	324,432,275	—	—	—	—	—
Inkomster för fonderna ..	—	521,910,117	—	141,274,930	237,000,000	1,753,422
Fonderna tillgodoförda ka- pitalökninganslag	—	38,914,771	1,000,000	5,785,633	—	—
Uttag å statsverkets check- räkning	149,454,012	—	—	—	—	—
Överfört till Riksgäldsver- kets fond	—	—	—	2,300,598,937	186,500,000	—
Skulder den 30 juni 1935.	38,980,556	3,020,705,032	—	—	—	—
Summa	667 260 989	3,929,491,374	4,383,773	2,447,659,500	423,500,000	49,413,275
<i>Kredit:</i>						
Skulder den 1 juli 1934 ..	23,795,544	411,852,791	—	2,220,749,383	128,500,000	—
Utgifter för riksstatens ut- giftstitlar	425,317,342	—	—	—	—	—
Utgifter för fonderna	—	608,483,811	—	226,910,117	295,000,000	2,611,433
Till statsmedlen överförda:						
överskott	—	—	—	—	—	1,142,361
kapital	—	—	—	—	—	4,573,696
Likvider med statskontoret	79,201	—	—	—	—	—
Insättningar å statsverkets checkräkning	36,565,999	—	—	—	—	—
Statsskuden	—	2 487,098,938	—	—	—	—
Tillgångar den 30 juni 1935	181,502,903	422,055,834	4,383,773	—	—	41,085,785
Summa	667,260,989	3,929,491,374	4,383,773	2,447,659,500	423,500,000	49,413,275

medelsförvaltning.

1934/1935 lämnas här nedan i tablåform en redogörelse över förvaltningens grenar.

Bibane- låne- fonden	All- männa bygg- nads- låne- fonden	Spann- måls- kredit- fonden	Fonden för låne- understöd	Fonden för förlag till stats- verket	Fonden för kontroll- stationer för smör och ägg	Fonden för anord- nande av spann- målslager- hus och kylhus	Fonden för varu- kredit	Fonden för mötande av förluster å A.-B. Kredit- kassan av år 1922	Summa
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
12,024,040	873,378	3,561,501	15,950,426	146,879,724	29,746	1,229,301	7,225,818	19,500,000	760,673,160
—	—	—	—	—	—	—	—	—	324,432,275
379,787	19,288	22,055	649,057	1,123,925	—	—	1,374,039	—	905,506,620
—	—	—	2,959,275	197,318,334	—	—	—	—	245,978,013
—	—	—	—	—	—	—	—	—	149,454,012
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,487,098,937
—	—	—	—	62,720,651	—	—	—	—	3,122,406,239
12,403,827	892,666	3,583,556	19,558,758	408,042,634	29,746	1,229,301	8,599,857	19,500,000	7,995,549,256
—	—	—	—	23,812,727	—	—	—	—	2,808,710,445
—	—	—	—	—	—	—	—	—	425,317,342
—	—	—	—	38,967,685	—	—	873,065	—	1,172,846,111
—	10,019	61,501	593,714	889,436	—	—	184,696	—	2,881,727
—	25,411	—	7,868,394	10,169,610	—	128,025	1,368,234	—	24,133,370
—	—	—	—	—	—	—	—	—	79,201
—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,565,999
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,487,098,938
12,403,827	857,236	3,522,055	11,096,650	334,203,176	29,746	1,101,276	6,173,862	19,500,000	1,037,916,123
12,403,827	892,666	3,583,556	19,558,758	408,042,634	29,746	1,229,301	8,599,857	19,500,000	7,995,549,256

Statsmedel.

De i kolumnen för statsmedel — vilka utgöra den del av statsmedelsfonden, som förvaltas av riksgäldskontoret — redovisade *tillgångarna* utgöras av kvarstående reservationer å lånemedelsanslagen. Vid ingången av budgetåret uppgingo desamma till 154,394,146 kronor 24 öre och vid dess slut till 181,502,902 kronor 78 öre.

I nämnda kolumn angivna *skulder* uppgingo den 30 juni 1934 till 38,980,556 kronor 20 öre och voro i huvudsak att hänföra till vid sagda tidpunkter å statsverkets giroräkning i riksbanken innestående då ännu icke lyftade avsättningar till fonden för statsskuldens amortering. Vid årets början redovisades i skulder 23,795,543 kronor 90 öre.

Beträffande de i denna kolumn redovisade inkomsterna och utgifterna under budgetåret hänvisas till nedanstående sammanställningar.

		<i>Inkomster.</i>		
1933/34	Kronor			1934/35
				Kronor
11,108,419:	58	Diverse inkomster (netto).....		18,166,933: 44
		Inkomster av statens produktiva fonder:		
895,239:	41	Allmänna järnväglånefonden.	1,142,361: 26	
11,164:	—	Allmänna byggnadslånefonden	10,018: 93	
50,155:	06	Spannmålskreditfonden	61,500: 92	
599,576:	08	Fonden för låneunderstöd	593,713: 99	1,807,595: 10
		I anspråk tagna kapitaltillgångar:		
29,092:	21	av allmänna byggnadslånefonden.....		25,410: 68
4,533,032:	81	Återbetalda lånemedel.....		77,509,201: 49
259,305,794:	85	Medgiven ny upplåning		226,923,134: 67
276,532,474:	—			<u>Summa 324,432,275: 38</u>

Utgifter.

4,124,599:	69	Riksdags- och revisionskostnader m. m. (netto).....		4,412,839: 73
99,295,547:	12	Räntor å statsskulden m. m. (se budgetredovisningen sid. 96).....		97,880,519: 73
		Utgifter för kapitalökning:		
31,344,155:	56	Avbetalning å statsskulden (se budgetredovisningen sid. 108)	45,700,403: 42	
162,313,001:	54	I övrigt (se specifikation sid. 12)	277,323,579: 02	323,023,982: 44
297,077,303:	91			<u>425,317,341: 90</u>

Specifikation av riksdags- och revisionskostnader m. m. under budgetåret 1934/35.

De av riksgäldskontoret bestridda kostnaderna för riksdagen hava, efter avdrag av de inkomster, som under budgetåret tillgodoförts anslaget till riksdagskostnader, uppgått till ett belopp av 2,999,020 kronor 41 öre. De särskilda utgiftsposterna framgå av omstående tabell.

Kostnaderna för 1934 års statsrevision hava, på sätt nedanstående specifikation utvisar, uppgått till 111,184 kronor 17 öre, nämligen:

1933/1934		1934/35
29,484: —	Dagtraktamente till revisorerna	29,484: —
	Resekostnadsersättning till revisorerna för resan	
4,407: 75	från resp. hemorter till Stockholm och åter ... »	4,358: —
	Kostnader för revisorernas resor i landsorten	
15,119: 61	under revisionsförrättningen	23,682: 49
	Särskilda dagtraktamenten till revisorerna under	
3,711: 70	sagda resor	3,540: —
	Arvoden till hos revisorerna anställda tjänste-	
35,329: 94	män och vaktmästare	32,432: 22
	Dagtraktamenten till de tjänstemän och vakt-	
	mästare, som åtföljt revisorerna under deras	
819: —	resor i landsorten	943: —
	Skrivmateriel, renskrivning, särskilda utred-	
8,884: 28	ningar samt diverse utgifter	16,744: 46
<u>97,756: 28</u>	Summa kronor	<u>111,184: 17</u>

Kostnaderna för riksdagens hus hava under budgetåret uppgått till (netto) 194,374 kronor 3 öre, varav utgivits för:

1933/34		1934/35
26,831: 45	Fastigheten	54,249: 24
—	Avlöningar	61,117: 39
	Inköp och underhåll av inventarier och unifor-	
8,756: 01	mer	37,779: 42
33,607: 71	Bränsle, lyse, vatten, sotning etc. »	37,101: 02
5,434: 40	Diverse ändamål	4,126: 96
<u>74,629: 57</u>	Summa kronor	<u>194,374: 03</u>

Kostnaderna för riksgäldskontoret hava under budgetåret uppgått till:

Avlöningar:

Arvoden till fullmäktige	kronor	45,885: 55	
Avlöningar till tjänstemän	»	432,102: 16	
Arvoden vid sakkunnigutredningar ...	»	30,105: 88	kronor 508,280: 63

Kostnader vid emission av statslån m. m.:

Obligationspapper jämte tryckning av obligationer o. d.	»	66,628: —	
Annonsering	»	32,650: 47	
Inlösningsprovisioner m. m.	»	19,763: 57	
Utlottningar å amorteringslån	»	6,765: 15	
Dragning å premieobligationslån	»	7,270: 01	
Övriga utgifter	»	4,177: 70	» 137,254: 90
Övriga omkostnader	»		90,938: 16
			<u>Summa kronor 736,473: 69</u>

Kostnaderna för riksdagsbiblioteket hava under budgetåret utgått med nedanstående belopp:

1933/34		1934/1935
1,500: —	Arvoden till styrelsens ledamöter	kronor 1,500: —
46,921: 75	Avlöning till tjänstemän vid biblioteket	» 48,305: 58
7,488: —	Pensioner	» —
6,241: 70	Expenser och diverse omkostnader	» 10,225: 96
	Kostnader för bibliotekets komplettering och ut-	
13,732: 27	vidgning	» 16,275: 62
8,439: 43	» » bindning	» 5,637: 61
<u>84,323: 15</u>		<u>Summa kronor 81,944: 77</u>

Anslagen till avlöning för riksdagens justitieombudsman ävensom till bestridande av kostnader för justitieombudsmannens expedition m. m. hava under budgetåret 1934/35 från riksgäldskontoret utgått med 60,716 kronor 03 öre. Budgetåret 1933/1934 uppgick motsvarande summa till 65,026 kronor 59 öre.

Å anslagen till avlöning för riksdagens militieombudsman ävensom till bestridande av kostnader för militieombudsmannens expedition m. m. hava samtidigt redovisats utgifter å tillhopa 66,323 kronor 60 öre. Föregående budgetår 64,413 kronor 42 öre.

I pensioner hava under budgetåret 1934/35 utbetalats 50,534 kronor 98 öre.

Kostnaderna för 1934 års kyrkomöte hava uppgått till (netto) 112,261 kronor 45 öre, fördelade på nedanstående sätt:

Arvoden till ledamöterna	kronor	47,625: —
Resekostnads- och traktamentsersättning till ledamöterna ..	»	6,483: 35
Avlöningar till personal	»	33,162: 44
Trycknings- och häftningskostnader	»	21,155: 01
Övriga utgifter	»	3,835: 65
		<u>Summa kronor 112,261: 45</u>

Kostnader för riksdagen.

	Arvoden	Resekostnadsersättningar	Tjänstemäns och anställdas arvoden och dyrtidstillägg	Trycknings- och bindningskostnader	Diverse utgifter	Summa
Första kammaren.....	566,777 78	50,460 47	104,348 02	—	4,714 18	726,300 45
Andra kammaren.....	899,711 20	96,357 08	121,410 —	—	3,009 32	1,120,487 60
Utrikesnämnden.....	1,570 56	3,660 88	2,400 —	—	—	7,631 44
Konstitutionsutskottet.....	—	—	18,673 40	—	886 71	19,560 11
Statsutskottet.....	—	1,522 65	54,871 18	—	3,703 87	60,097 70
Bevillningsutskottet.....	—	—	23,108 27	—	879 01	23,987 28
Bankoutskottet.....	—	4,084 75	19,024 05	—	1,040 41	24,149 21
Första lagutskottet.....	—	3,076 54	13,650 58	—	615 54	17,342 66
Andra lagutskottet.....	—	—	19,900 20	—	534 39	20,434 59
Jordbruksutskottet.....	—	—	20,272 47	—	573 19	20,845 66
Sammansatta utskott.....	—	—	5,787 67	—	—	5,787 67
Särskilda utskott.....	—	—	11,464 70	—	218 61	11,683 31
Första kammarens tillfälliga utskott.....	—	—	2,958 —	—	—	2,958 —
Andra kammarens tillfälliga utskott.....	—	—	3,615 30	—	—	3,615 30
Kansli- och tryckeriexpeditionen	—	—	45,475 82	—	—	45,475 82
Riksdagens ekonomibyrå.....	—	—	—	—	14,312 74	14,312 74
Årsregister över riksdagens protokoll med bihang.....	—	—	5,250 —	—	—	5,250 —
Uppslagsboken Lagtima riksdagen.....	—	—	3,000 —	3,744 90	36 20	6,781 10
Personregister till Rikets ständers protokoll 1809—1866...	—	—	3,252 —	4,584 75	—	7,836 75
Riksdagstrycket.....	—	—	—	438,655 34	—	438,655 34
Riksdagens historia.....	—	—	45,862 47	46,897 57	1,668 22	94,428 26
Handbiblioteket.....	—	—	—	—	7,232 35	7,232 35
Voteringsmaskin.....	—	—	—	—	75,654 84	75,654 84
500-årsjubileet.....	—	—	—	—	180,759 05	180,759 05
Restaurangen.....	—	—	6,500 —	—	4,008 96	10,508 96
Städning.....	—	—	25,269 78	—	—	25,269 78
Diverse utgifter.....	—	—	5,344 25	—	37,657 13	43,001 38
Summa	1,468,059 54	159,162 37	561,438 16	493,882 56	337,504 72	3,020,047 35

Härifrån äro att draga inkomster av försäljning av olika tryck 15,660 kronor 94 öre samt inkomster av folkfesten i Stadion i samband med jubileet 5,366 kronor.

Utbetalningar å av riksdagen anvisade anslag till kapitalökning.

	Innestående den 1 juli 1934		Anvisat för budgetåret 1934/35		Summa		Utbett under budgetåret 1934/35		Innestående den 30 juni 1935	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
	1		2		3		4		5	
<i>Postverket.</i>										
Inköp av fastigheter (R. 1929/30, 30/31, 31/32).....	204,600	—	—	—	204,600	—	¹ 204,600	—	—	—
Mark till landningsplats för flygplan (R. 1932/33, 33/34).....	185,569	86	100,000	—	285,569	86	134,911	12	150,658	74
Försöksanläggning för belysning av luftfartsleder (R. 1933/34).....	22,469	06	90,000	—	112,469	06	96,824	31	15,644	75
Inventarier.....	—	—	300,000	—	300,000	—	300,000	—	—	—
Till- och ombyggnad av posthuset i Linköping.....	—	—	365,000	—	365,000	—	365,000	—	—	—
Inköp av riksbankens fastighet i Visby	—	—	286,000	—	286,000	—	286,000	—	—	—
<i>Summa</i>	<i>412,638</i>	<i>92</i>	<i>1,141,000</i>	<i>—</i>	<i>1,553,638</i>	<i>92</i>	<i>1,387,335</i>	<i>43</i>	<i>166,303</i>	<i>49</i>
<i>Telegrafverket.</i>										
Inköp och bebyggande av fastigheter (R. 1931/32).....	209,900	—	—	—	209,900	—	² 209,900	—	—	—
Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende (R. 1932/33, 33/34).....	23,000,000	—	12,350,000	—	35,350,000	—	14,500,000	—	20,850,000	—
Telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm (R. 1933/34)..	2,000,000	—	800,000	—	2,800,000	—	2,000,000	—	800,000	—
Telefonstationsbyggnad i Örnskölds- vik (R. 1933/34).....	200,000	—	175,000	—	375,000	—	200,000	—	175,000	—
<i>Summa</i>	<i>25,409,900</i>	<i>—</i>	<i>13,325,000</i>	<i>—</i>	<i>38,734,900</i>	<i>—</i>	<i>16,909,900</i>	<i>—</i>	<i>21,825,000</i>	<i>—</i>
<i>Statens järnvägar.</i>										
Elektriska belysningsanläggningar (R. 1932/33).....	100,000	—	50,000	—	150,000	—	—	—	150,000	—
Skenfria vägkorsningar (R. 1932/33, 33/34).....	550,000	—	250,000	—	800,000	—	150,000	—	650,000	—
Anordningar för förbättrad drifts- ekonomi vid lokomotivstationer (R. 1932/33, 33/34).....	120,000	—	50,000	—	170,000	—	2,000	—	168,000	—
Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten (R. 1932/33, 33/34)	1,300,000	—	600,000	—	1,900,000	—	668,000	—	1,232,000	—
Fullbordande av dubbelspåret Tranås —Aneby (R. 1932/33).....	65,000	—	—	—	65,000	—	¹ 65,000	—	—	—
Förbättringar vid kol- och vattensta- tioner (R. 1932/33).....	50,000	—	—	—	50,000	—	¹ 50,000	—	—	—
Gångbroar och gångtunnlar (R. 1932/33, 33/34).....	200,000	—	100,000	—	300,000	—	20,000	—	280,000	—
Telefonledningar och kabelarbeten (R. 1932/33, 33/34).....	115,000	—	100,000	—	215,000	—	20,000	—	195,000	—

¹ Disponerat för 1934/35 års riksstat.

² Därav 181,536,90 kr. disponerat för 1934/35 års riksstat.

	1	2	3	4	5
Växel- och signalsäkerhetsanläggningar (R. 1932/33, 33/34).....	575,000	1,000,000	1,575,000	175,000	1,400,000
Elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer (R. 1933/34).....	7,900,000	—	7,900,000	1,600,000	6,300,000
Elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg (R. 1933/34).....	11,000,000	11,150,000	22,150,000	¹ 13,000,000	9,150,000
Elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Änge och Örebro—Krylbo (R. 1933/34).....	10,000,000	13,400,000	23,400,000	¹ 13,800,000	9,600,000
Förstärkning av spåröverbyggnaden å banan Södertälje södra—Eskilstuna (R. 1933/34).....	400	—	400	—	400
Förvärvande av Uppsala—Gävle jv m. m. (R. 1933/34).....	9,348	—	9,348	—	9,348
Utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro (R. 1933/34)	275,000	425,000	700,000	400,000	300,000
Dubbelspårsanläggning mellan Östansjö och Vretstorp.....	—	480,000	480,000	280,000	200,000
Ombyggnad och utvidgning av rangerbangården i Nässjö.....	—	200,000	200,000	10,000	190,000
Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden.....	—	1,700,000	1,700,000	1,200,000	500,000
Elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle.....	—	11,000,000	11,000,000	3,900,000	7,100,000
Person- och resgodsvagnar.....	—	750,000	750,000	210,000	540,000
Postvagnar.....	—	165,000	165,000	50,000	115,000
<i>Summa</i>	<i>32,259,748</i>	<i>41,420,000</i>	<i>73,679,748</i>	<i>35,600,000</i>	<i>38,079,748</i>
<i>Statens vattenfallsverk.</i>					
Inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar (R. 1931/32, 33/34).....	411,825 04	—	411,825 04	—	411,825 04
En andra avloppstunnel vid Porjus kraftstation (R. 1932/33).....	150,000	—	150,000	150,000	—
Veckoreglering av Motala ström (R. 1932/33).....	500,000	—	500,000	300,000	200,000
Kraftstation vid Vargön (R. 1933/34)	900,000	—	900,000	900,000	—
Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk (R. 1933/34).....	2,000,000	2,000,000	4,000,000	2,600,000	1,400,000
Kraftstation vid Malfors (R. 1933/34)	2,500,000	3,100,000	5,600,000	2,500,000	3,100,000
Ny tillloppskanal till Trollhätte kraftstation.....	—	500,000	500,000	300,000	200,000
Askfilteranläggning vid ångkraftstationen i Västerås.....	—	100,000	100,000	100,000	—
Utvidgning av ångkraftstationen i Västerås.....	—	750,000	750,000	350,000	400,000
<i>Summa</i>	<i>6,461,825 04</i>	<i>6,450,000</i>	<i>12,911,825 04</i>	<i>7,200,000</i>	<i>5,711,825 04</i>

¹ Utgifter efter avdrag av inkomster för anslaget.

	1	2	3	4	5
<i>Statens reproduktionsanstalt.</i>					
Utökad maskinell utrustning (R. 1933/34).....	5,432 69	—	5,432 69	5,432 69	—
<i>Fonden för statens aktier.</i>					
Tecknande av aktier i ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet..	—	5,000,000	5,000,000	¹ 5,998,000	—
<i>Statens ullaningsfonder.</i>					
Avdikningslånefonden (R. 1933/34)..	1,200,000	2,400,000	3,600,000	1,200,000	2,400,000
Egnahemslånefonden (R. 1933/34) ..	2,200,000	9,000,000	11,200,000	8,200,000	3,000,000
Fiskerilånefonden	—	300,000	300,000	300,000	—
Fjäderfållånefonden (R. 1931/32)....	150,000	—	150,000	² 150,000	—
Fruktodlingslånefonden	—	500,000	500,000	—	500,000
Gödselvärdslånefonden (R. 1931/32, 32/33).....	130,000	—	130,000	80,000	50,000
Hemslöjdslånefonden (R. 1930/31)...	25,000	—	25,000	³ 25,000	—
Industrilånefonden (R. 1930/31)....	100,000	—	100,000	³ 100,000	—
Jordförmedlingsfonden (R. 1930/31)..	480,000	850,000	1,330,000	⁴ 480,000	850,000
Kalkbrukslånefonden (R. 1932/33)...	400,000	—	400,000	50,000	350,000
Kommunskogslånefonden (R. 1930/31)	160,000	45,000	205,000	³ 160,000	45,000
Luffartslånefonden.....	—	500,000	500,000	200,000	300,000
Lånefonden för ackordslån och förlagslån åt hantverkare.....	—	1,000,000	1,000,000	300,000	700,000
Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift (R. 1933/34)....	500,000	—	500,000	—	500,000
Lån för iståndsättande av Mellersta Östergötlands jv.....	—	210,000	210,000	—	210,000
Lån för om- och tillbyggnad av Jönköpings läns landstings skyddshem i Höreda socken.....	—	30,000	30,000	30,000	—
Mejerilånefonden (R. 1931/32, 33/34).	3,000,000	1,000,000	4,000,000	500,000	3,500,000
Slakterilånefonden (R. 1933/34)....	1,000,000	—	1,000,000	300,000	700,000
Spannmålskreditfonden	—	1,000,000	1,000,000	—	1,000,000
Spannmålslagerhusfonden (R. 1933/34)	1,700,000	1,700,000	3,400,000	1,700,000	1,700,000
Täckdikningslånefonden (R. 1930/31, 31/32).....	520,000	—	520,000	520,000	—
Vattenkraftslånefonden (R. 1932/33, 33/34).....	600,000	—	600,000	—	600,000
Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond (R. 1932/33).....	75,000	—	75,000	⁴ 65,000	10,000
<i>Summa</i>	<i>12,240,000</i>	<i>18,535,000</i>	<i>30,775,000</i>	<i>14,360,000</i>	<i>16,415,000</i>

¹ Anslaget överskridet med 998,000 kr.

² Därav 120,000 kr. disponerat för 1934/35 års riksstat.

³ Disponerat för 1933/34 års riksstat.

⁴ Disponerat för 1934/35 års riksstat.

	1	2	3	4	5
<i>Fonden för låneunderstöd.</i>					
Lån för broförbindelse mellan Rügen och tyska fastlandet (R. 1931/32)	8,000,000	—	8,000,000	¹ 8,000,000	—
Kontrollstationer för smör och ägg (R. 1930/31)	3,970,254 ²⁵	—	3,970,254 ²⁵	² 3,970,254 ²⁵	—
<i>Fonden för förlag till statsverket</i>	70,809,600 ⁹⁹	226,250,250	297,059,850 ⁹⁹	^{3,4} 197,754,047 ⁸⁰	99,305,026 ²⁵
<i>Sammandrag.</i>					
Postverket	412,638 ⁹²	1,141,000	1,553,638 ⁹²	1,387,335 ⁴³	166,303 ⁴⁹
Telegrafverket	25,409,900	13,325,000	38,734,900	16,909,900	21,825,000
Statens järnvägar	32,259,748	41,420,000	73,679,748	35,600,000	38,079,748
Statens vattenfallsverk	6,461,825 ⁰⁴	6,450,000	12,911,825 ⁰⁴	7,200,000	5,711,825 ⁰⁴
Statens reproduktionsanstalt ..	5,432 ⁶⁹	—	5,432 ⁶⁹	5,432 ⁶⁹	—
Fonden för statens aktier	—	5,000,000	5,000,000	5,998,000	—
Statens utlåningsfonder	12,240,000	18,535,000	30,775,000	14,360,000	16,415,000
Fonden för låneunderstöd	8,000,000	—	8,000,000	8,000,000	—
Kontrollstationer för smör och ägg	3,970,254 ²⁵	—	3,970,254 ²⁵	3,970,254 ²⁵	—
Fonden för förlag till statsverket	70,809,600 ⁹⁹	226,250,250	297,059,850 ⁹⁹	197,754,047 ⁸⁰	99,305,026 ²⁵
<i>Summa</i>	159,569,399 ⁸⁹	312,121,250	471,690,649 ⁸⁹	291,184,970 ¹⁷	181,502,902 ⁷⁸
Avgå för 1933/34 och 1934/35 års budgeter disponerade anslagsreservationer	—	—	—	13,861,391 ¹⁵	—
Återstå kronor	—	—	—	277,323,579 ⁰²	—

¹ Disponerat för 1934/35 års riksstat.

² Disponerat för 1933/34 års riksstat.

³ Utgifter efter avdrag av inkomster för anslaget.

⁴ 776,94 kr. hava icke tagits i anspråk.

Riksgäldsverkets fond.

Inkomsterna för riksgäldsverkets fond bestå av överföringar från följande fonder, nämligen:

1933/1934		1934/35
23,795,000: —	Statsregleringsfonden kronor	38,914,770: 61
	utgörande avskrivning av visst i fon-	
	den för förlag till statsverket ingående	
	lånekapital.	
4,519,460: 25	Fonden för statsskuldens amortering . . »	—
	utgörande täckning av förluster å	
	lånemedelskapital i olika utlånings-	
	fonder.	
414,736,762: 30	Fonderade statslånen »	226,910,116: 80
	utgörande försålda obligationer m. m.	
153,033,000: —	Tillfälliga statslån »	295,000,000: —
	utgörande upptagna lån	
—	Justering »	0: 50
<u>596,084,222: 55</u>	<u>Summa kronor</u>	<u>560,824,887: 91</u>

	Av <i>utgifterna</i> för riksgäldsverkets fond	
12,567,042: 97	utgöra kronor	3,285,746: 39
	kapitalrabatter å försålda obliga-	
	tioner.	
259,305,794: 85	Vidare hava från fonden avförts »	226,923,134: 67
	utgörande medgiven ny upplåning,	
	samt såsom omföringar till:	
311,845,530: —	fonderade statslånen »	141,274,930: —
	utgörande infriade eller konverterade	
	lån	
261,058,000: —	tillfälliga statslån »	237,000,000: —
	utgörande återbetalade lån.	
<u>844,776,367: 82.</u>	<u>Summa kronor</u>	<u>608,483,811: 06</u>

Jämlikt beslut av 1929 års riksdag skulle av statens järnvägars icke räntabla lånekapital ett belopp av 140 miljoner kronor successivt avskrivas under 30 år. Härför erforderliga medel skulle ställas till riksgäldskontorets förfogande genom anslag av andra statsinkomster än lånemedel. För berörda avskrivning har t. o. m. budgetåret 1932/33 avsatts tillhoppa 9,800,000 kronor. Under budgetåret 1933/34—1934/35 har någon avsättning av medel för detta ändamål icke ägt rum.

Såsom av översiktstablan framgår hava riksgäldsverkets fonds *tillgångar* den 30 juni 1935 uppgått till 422,055,834 kronor under det att fondens

1 juli 1934			30 juni 1935	
Kronor	ö.		Kronor	ö.
—	—	Av utrikesdepartementets arvsbyrå överlämnade medel...	80,266	67
3,383,772	61	Fonden för statsskuldens amortering.....	4,383,772	61
		Fonden för låneunderstöd:		
216,360	—	lån till Ostkustbanans aktiebolag.....	216,360	—
19,500,000	—	Fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.....	19,500,000	—
13,822,972	—	Tillskottsmedel för återställande av Göteborgs Handelsbanks grundfond.....	12,500,000	—
4,000,000	—	» » » » Uplands Enskilda banks grundfond.....	4,000,000	—
2,500,000	—	» » » » Östergötlands Enskilda banks grundfond.....	1,700,000	—
—	—	» » » » Jämtlands folkbanks grundfond.....	2,400,000	—
—	—	» » » » Smålands banks grundfond.....	1,722,765	—
—	—	» » » » Wermlands enskilda banks grundfond.....	12,409,263	83
19,233,944	84	Fonden för återlevererade lånemedel.....	—	—
847,420	70	Kapitalavbetalningar å lån från allmänna järnväglånefonden	—	—
4,138,621	35	Fonden för annuitetslikvider.....	4,416,449	48
3,010,231	30	Förfallna, icke inkomna obligationer.....	33,698,322	69
493,106	97	Obeställbara räntor m. m.....	741,436	66
12,056,300	—	Vinst vid inlösen av 1923 års premieobligationslån.....	—	—
154,394,145	64	Innestående reservationer å lånemedelsanslag.....	181,502,902	78
411,852,790	85	Summa	3,020,705,032	29

Såvitt fullmäktiges protokoll utvisa hava de av staten till vissa hypotekskassor m. fl. utfärdade garantiförbindelser, vilka hos riksgäldskontoret redovisas såsom skulder inom linjen, under tid revisionen omfattar icke till någon del tagits i anspråk.

Fonderade statslån och tillfälliga statslån ha i samband med bokföringens omläggning överförts till riksgäldsverkets fond.

De fonderade statslånen uppgingo vid budgetårets slut till 2,300,598,937 kronor 53 öre enligt nedanstående sammanställning.

1 juli 1934			30 juni 1935	
1,926,907,514:	44	Upptagna obligationslån.....	kronor 1,949,014,397:	78
51,500,000:	—	Statsskuldförbindelser.....	» 70,000,000:	—
		Lån hos statsinstitutioner och		
234,648,328:	10	fonder.....	» 276,024,544:	90
5,015,734:	59	Av staten övertagna lån.....	» 3,169,105:	85
2,390,889:	—	Övrig fonderad statsskuld.....	» 2,390,889:	—
2,220,462,466:	13	Summa kronor	2,300,598,937:	53

Närmare redogörelse för de fonderade statslånen meddelas i årsboken sid. 21 och tab. 8 ff.

Den sammanlagda tillfälliga statsskulden uppgick vid budgetårets ingång till 128,500,000 kronor.

Härav utgjordes 100 milj. kronor av återstoden av den tillfälliga kredit å ursprungligen sammanlagt 214.7 milj. kronor, som riksgäldskontoret år 1932 av riksbanken erhållit mot statsskuldförbindelser för genomförande av stödaktionen åt Skandinaviska Kreditaktiebolaget (se 1932 års årsbok sid. 20 och 42). 26.5 milj. kronor utgjordes av från riksbanken till riksgäldskontoret överförda aktiebolaget Kreditkassans av år 1922 skuld till riksbanken, å vilket belopp riksgäldskontoret utfärdat statsskuldbevis till riksbanken. Resten, 2 milj. kronor, utgjordes av ett i samband med statens förvärvande av Uppsala—Gävle järnväg utfärdat reverslån.

Vid budgetårets utgång uppgick den tillfälliga statsskulden till 186.5 milj. kronor. De nämnda beloppen om 100 och 26.5 milj. kronor kvarstodo, varjämte skattkammarväxlar till ett belopp av 60 milj. kronor voro utelöpande.

Fonden för statsskuldens amortering.

Fonden för statsskuldens amortering, som den 1 juli 1934 hade en behållning av 3,383,772 kronor 61 öre, har ökats med 1,000,000 kronor, utgörande avsättningen enligt det å 1934/35 års riksstat för fonden uppförda förslagsanslaget.

Vid budgetårets utgång hade alltså fonden för statsskuldens amortering en behållning å 4,383,772 kronor 61 öre.

Allmänna järnvägslånefonden.

Fondens *inkomster* ha under budgetåret uppgått till 1,753,421 kronor 77 öre, varav 1,705,421 kronor 77 öre utgjorde bolagen debiterade räntemedel och 48,000 kronor återförd under budgetåret 1933/34 verkställd avskrivning å Mellersta Östergötlands nya jvabs lån.

Fondens *utgifter* hava uppgått till 8,327,489 kronor 57 öre, därav nedanstående hänföra sig till verkställda avskrivningar å följande från fonden utgivna lån.

Mellersta Södermanlands jvab	kronor	57,868: 60
Norra Östergötlands »	»	30,031: 70
Skövde—Axvalls »	»	699,038: 56
Södra Dalarnes »	»	145,507: 59
Väderstad—Skänninge—Bränninge jvab	»	1,678,986: 40
	Summa kronor	2,611,432: 85

1934/35 års budget har av influtna kapitalavbetalningar tillförts ett belopp å 4,573,695 kronor 46 öre. Någon utbetalning av nya lån från fonden har icke ägt rum.

Fondens *tillgångar* vid budgetårets början och slut redovisas sålunda:

1 juli 1934		30 juni 1935
36,463,197: 69	Utlämnade lån	32,238,761: 22
9,869,234: 78	Utestående räntefordringar	8,367,024: 15
<u>46,332,432: 47</u>		<u>Summa 40,605,785: 37</u>
300,000: —	Järnvägen Varberg—Ätran	300,000: —
180,000: —	Järnvägen Brittatorp—Sävsjöström—Älghult	180,000: —
	Influtna kapitalavbetalningar, ej redovisade i	
847,420: 70	riksstaten	—
<u>47,659,853: 17</u>		<u>Totalsumma 41,085,785: 37</u>

I fråga om utlämnade lån och utestående fordringar hänvisas till årsboken sid. 54 och 146.

Fondens vid budgetårets slut förfallna fordringar å utestående lån uppgingo till 5,486,534 kronor 73 öre mot 6,483,577 kronor 59 öre vid budgetårets början, vilket innebär en minskning med 997,042 kronor 86 öre.

Genom avskrivning eller på annat sätt hava följande förluster hos riksgäldskontoret uppkommit å de statslån, som utlämnats från allmänna järnvägslånefonden till nedan nämnda järnvägsaktiebolag. I resp. summor äro inräknade även de belopp, till vilka de av staten övertagna järnvägarna bokförts vid överföringen till statens järnvägars fond.

Vislanda—Bolmens järnvägsaktiebolag (år 1905)	kronor ¹	986,198: 22
Länna—Norrtälje d:o (år 1905)	» ²	1,127,872: 81
Svartälvs d:o (år 1910)	» ³	774,693: 83

¹ Se 1905 års berättelse sid. 140.

² Se 1905 års berättelse sid. 170.

³ Järnvägen, som överförts till S. J., är där bokförd till ett värde av 399,000 kronor, vilken summa ingår i ovannämnda belopp. Se vidare 1910 års berättelse sid. 326.

Siljans	järnvägsaktiebolag (år 1911)	kronor ¹	601,169: 79
Sala—Gysinge—Gävle	d:o	(åren 1913, 1929) » ²	466,964: 02
Skara—Timmersdala	d:o	(åren 1920, 1925) » ³	436,153: 57
Lindfors—Bosjöns	d:o	(år 1921) » ⁴	98,249: 92
Landskrona—Kävlinge—Sjöbo	d:o	(år 1924) » ⁵	2,570,044: 13
Trollhättan—Nossebro	d:o	(år 1925) » ⁶	621,021: 75
Uddevalla—Lelångens	d:o	(åren 1925, 1934) » ⁷	1,534,617: 85
Slite—Roma	d:o	(åren 1926, 1928) » ⁸	677,472: 74
Varberg—Ätrans	d:o	(åren 1927, 1931, 1933) » ⁹	2,441,893: 75
Lidköping—Källands	d:o	(åren 1927, 1930) » ¹⁰	681,897: 06
Mjölby—Hästholmens nya	d:o	(år 1927) » ¹¹	1,192,486: 74
Skövde—Axvalls	d:o	(åren 1927— —1935) » ¹²	958,038: 56
Ölands	d:o	(år 1928) » ¹³	2,186,416: 30
Klintehamn—Roma	d:o	(år 1931) » ¹⁴	790,709: 21
Markaryd—Veinge	d:o	(åren 1931, 1933) » ¹⁵	966,989: 72
Hässleholm—Markaryds	d:o	(år 1931) » ¹⁶	7,060: 43
Stockholm—Rimbo	d:o	(år 1931) » ¹⁶	47,605: 08
Eksjö—Österbymo	d:o	(år 1932) » ¹⁷	657,048: 69
Norra Södermanlands	d:o	(år 1932) » ¹⁸	3,552,535: 80
Östra Centralbanans	d:o	(år 1932) » ¹⁹	190,415: 74

¹ Se 1912 års berättelse sid. 136.

² Se 1915 års berättelse sid. 229 och 1929 års berättelse sid. 140.

³ Utgör riksgäldskontorets fordran hos bolaget, 561,153 kronor 57 öre, minskad med den köpeskillning, 125,000 kronor, för vilken Skara—Timmersdala järnväg försålts. Se sid. 238 i 1921 års berättelse och sid. 228 i 1925 års berättelse.

⁴ Utgör riksgäldskontorets fordran hos bolaget, 113,249 kronor 92 öre, minskad med den köpeskillning, 15,000 kronor, för vilken Lindfors—Bosjöns järnväg försålts. Se sid. 239 i 1921 års berättelse och sid. 220 i 1922 års berättelse.

⁵ Häri ingå 1,360,000 kronor till vilket värde Kävlinge—Sjöbo järnväg bokförts vid dess överföring till S. J. Se sid. 215 i 1924 års berättelse och sid. 226 i 1925 års berättelse.

⁶ Utgör riksgäldskontorets fordran hos bolaget, 846,021 kronor 75 öre, minskad med den köpeskillning, 225,000 kronor, för vilken Trollhättan—Nossebro järnväg försålts. Se sid. 228 i 1925 års berättelse.

⁷ Härav 65,970 kronor 87 öre kapitaliserad anståndsrenta avskriven i samband med skuldens reglering 1925. Återstoden 1,468,646 kronor 98 öre avskriven i samband med ny lånereglering 1934.

⁸ Se sid. 138 i 1926 års berättelse och sid. 200 och 201 i 1928 års berättelse.

⁹ Se sid. 172 i 1927 års berättelse och sid. 151 i 1930 års berättelse.

¹⁰ Utgör riksgäldskontorets fordran hos bolaget, 777,797 kronor 6 öre, minskad med den köpeskillning, 95,900 kronor, för vilken Lidköping—Tuns järnväg med rullande materiel och inventarier blivit försåld. Se sid. 236 i 1928 års berättelse.

¹¹ Se sid. 179 i 1927 års berättelse.

¹² Se sid. 153 i 1927 års berättelse.

¹³ Se 1929 års berättelse sid. 223.

¹⁴ Se sid. 136 i 1929 års berättelse.

¹⁵ Järnvägen har vid överförandet till S. J. uppförts till 561,000 kronor. Se sid. 107 i 1930 års berättelse.

¹⁶ Kapitaliserad anståndsrenta avskriven i samband med lånets inlösning.

¹⁷ Se 1931 års berättelse sid. 79.

¹⁸ Häri ingå 1,601,869 kronor 44 öre till vilket belopp järnvägen upptagits vid dess överförande till S. J. Se sid. 98 i 1931 års berättelse.

¹⁹ Se 1933 års berättelse sid. 31 not. 26.

Halmstad—Bolmens järnvägsaktiebolag (år 1933)	kronor	¹	298,150: 76
Härnösand—Sollefteå d:o (år 1933)	»	²	2,088,753: 84
Mellersta Södermanlands d:o (år 1935)	»	³	300,421: 01
Norrköping—Söderköping— Vikbolandets d:o (år 1933)	»	⁴	530,924: 64
Ruda—Finsjö—Oskarshamns d:o (år 1933)	»	⁵	951,132: 55
Ruda—Älghults d:o (år 1933)	»	⁵	2,627,517: 62
Ruda—Finsjö—Oskarshamns och Ruda—Älghults d:o (år 1933)	»	⁵	250,000: —
Östra Värends d:o (år 1933)	»	⁶	1,693,184: 04
Mellersta Östergötlands nya d:o (år 1934)	»	⁷	251,956: 29
Norra Östergötlands d:o (år 1935)	»		30,031: 70
Södra Dalarnes d:o (år 1935)	»		145,507: 59
Väderstad—Skänninge— Bränninge d:o (år 1935)	»		1,678,986: 40
Summa kronor			34,614,122: 15

Omnämnas bör att riksgäldskontoret utöver här angivna förluster å lån från järnvägslånefonden jämväl åsamkats förluster å från bibanelånefonden och fonden för låneunderstöd utlämnade lån. Sammanlagt hava avskrivits nedanstående belopp.

Allmänna järnvägslånefonden	kronor	34,614,122: 15
Bibanelånefonden:		
Limesforsen—Särna järnvägsaktiebolag (1929—1930)	⁸	5,463,113: 67
Åmål—Årjängs järnvägsaktiebolag (1933) ⁹	»	12,058,720: 91
Fonden för låneunderstöd:		
Ostkustbanan (1934)	»	¹⁰ 20,160,403: 59
Summa kronor		66,833,246: 65

Under innevarande budgetår beslutade avskrivningar uppgå för nedan nämnda järnvägsaktiebolag till följande belopp:

Vimmerby—Ydre jvab	kronor	1,130,154: 52
------------------------------	--------	---------------

¹ Se 1933 års berättelse sid. 28 not. 3.
² Se » » » sid. 29 not. 4.
³ Se » » » sid. 30 not. 8.
⁴ Se » » » sid. 30 not. 11.
⁵ Se » » » sid. 30 not. 13.
⁶ Se » » » sid. 30 not. 29.
⁷ Se 1934 » » sid. 28 not. 6.

⁸ Järnvägen, som överförts till S. J., är där bokförd till ett värde av 4,493,867 kronor, vilken summa ingår i ovanstående belopp. Se 1932 års berättelse sid. 34.

⁹ Järnvägen är hos riksgäldskontoret bokförd till ett värde av 500,000, vilken summa icke ingår i ovanstående.

¹⁰ Järnvägen har överförts till S. J., varvid från fonden till statens järnvägars fond överförts 17,277,268 kronor 22 öre, medan resten avskrivits.

Då statslån till järnvägsföretag utgått jämväl från bibanelånefonden, hava revisorerna för att erhålla en samlad bild av omfattningen av riksgäldskontorets befattning med låneverksamheten till de enskilda järnvägarna ansett sig böra i nedanstående tabell lämna ett sammandrag av de hos allmänna järnväglånefonden och bibanelånefonden redovisade järnvägslånen.

	Allmänna järnväglånefonden		Bibanelånefonden		Summa	
Fordringar den 1 juli 1934:						
Icke förfallna	39,848,854	88	9,634,353	16	49,483,208	04
Kapital	35,291,766	45	8,563,796	76	43,855,563	11
Ränta	747,830	26	94,749	94	842,580	20
Anståndsränta	3,809,258	17	975,806	56	4,785,064	73
Förfallna	6,483,577	59	1,889,686	88	8,373,264	47
Kapital	1,171,431	24	72,603	84	1,244,034	58
Ränta	5,312,146	85	1,817,083	59	7,129,229	89
Summa	46,332,432	47	11,524,040	04	57,856,472	51
Fordringar den 30 juni 1935:						
Icke förfallna	35,119,250	64	9,607,248	26	44,726,498	90
Kapital	31,232,435	97	8,537,136	10	39,769,572	07
Ränta	733,657	63	94,305	60	827,963	28
Anståndsränta	3,153,157	04	975,806	56	4,128,963	60
Förfallna	5,486,534	73	2,296,578	63	7,783,113	36
Kapital	1,006,325	25	99,263	90	1,105,589	15
Ränta	4,480,209	48	2,197,314	73	6,677,524	21
Summa	40,605,785	37	11,903,826	89	52,509,612	26
Inbetalningar under budgetåret 1934/35...						
Kapital	3,726,358	15	—	—	3,726,358	15
Ränta	1,103,631	46	—	—	1,103,631	46
Anståndsränta	38,729	80	—	—	38,729	80
Summa	4,868,719	41	—	—	4,868,719	41

Bibanelånefonden.

Bibanelånefondens *inkomster* under budgetåret uppgående till 379,786 kronor 85 öre hänföra sig uteslutande till upplupna räntor.

Under budgetåret hava varken amorteringar eller förfallna räntor inbetalats.

Fondens tillgångar uppgingo vid budgetårets slut till 12,403,826 kronor 89 öre, nämligen 11,903,826 kronor 89 öre utestående lån och räntefordringar samt 500,000 kronor utgörande bokförda värdet av Åmål—Årjängs jv.

Allmänna byggnadslånefonden.

Allmänna byggnadslånefondens *inkomster* under budgetåret, 19,287 kronor 63 öre, utgöras av upplupna räntor.

Under budgetåret influtna kapitalavbetalningar uppgående till 25,410 kronor 68 öre hava tillgodoförts budgeten under rubriken: I anspråk tagna kapitaltillgångar.

Ränte- och amorteringsbelopp, som t. o. m. den 30 juni 1934 förfallit till betalning, hava inbetalts av samtliga låntagare med undantag av Kinda kanals aktiebolag.

Fondens behållning uppgick vid budgetårets ingång till 873,378 kronor 8 öre och vid dess slut till 857,236 kronor 10 öre, därav 584,274 kronor 48 öre utestående lån och 272,961 kronor 62 öre räntefordringar. Angående utelöpande lån se årsboken sid. 152.

Spannmålskreditfonden.

Fondens tillgångar uppgingo vid budgetårets ingång till 3,561,500 kronor 92 öre och vid dess slut till 3,522,054 kronor 88 öre. Fondens nettofordran hos låntagare uppgick den 30 juni 1935 till 209,200 kronor 86 öre mot 1,281,168 kronor 40 öre den 1 juli 1934. Årets vinst (räntor) uppgår till 22,054 kronor 88 öre, vilken redovisas i fondens tillgångar. Förra årets vinst, 61,500 kronor 92 öre har tillförts statsregleringen.

Beträffande beviljade krediter, räntesatser och dylikt hänvisas till riksgäldskontorets årsbok sid. 57.

Fonden för låneunderstöd.

Av inkomsterna för fonden för låneunderstöd, 3,608,332 kronor 5 öre, avse 649,056 kronor 98 öre, låntagarna under budgetåret debiterade räntemedel och 2,959,275 kronor 7 öre beviljade anslag för kapitalökning.

Under budgetåret hava med anlitande av beviljade lånemedelsanslag utbetalats

Till Ombyggnad av Jönköpings läns landstings skyddshem		
i Höreda.....	kronor	30,000: —
» Luossavaara—Kirunavaara ab för gråbergsbrytning ..	»	1,429,275: 07
» Kalix träindustriab	»	1,500,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>2,959,275: 07</u>

Fondens tillgångar hava vid budgetårets början och slut uppgått till följande belopp:

1 juli 1934		30 juni 1935
13,960,943: 63	Utbetalda lån	kronor 10,467,718: 45
357,228: 05	Utestående räntefordringar	» 412,571: 04
<u>14,318,171: 68</u>		<u>Summa kronor 10,880,289: 49</u>
216,360: —	Å fonden kvarstående, ej utbetalda lånemedelsanslag	kronor 216,360: —
1,415,893: 87	Influtna kapitalavbetalningar, ej tillgodoförda riksstaten	» —
<u>15,950,425: 55</u>		<u>Summa kronor 11,096,649: 49</u>

1934/35 års budget har av influtna kapitalavbetalningar tillförts ett belopp av 7,868,394 kronor 12 öre. Räntor hava influtit till ett belopp av 593,713 kronor 99 öre.

Det å fonden kvarstående ej utbetalda lånemedelsanslaget utgöres av i riksstaten för budgetåret 1927/28 anvisat anslag till lån åt Ostkustbanans aktiebolag.

Angående fördelningen av kvarstående utbetalda lån och utestående fordringar hänvisas till årsboken sid. 154.

Fonden för förlag till statsverket.

Fonden utvisade vid budgetårets början och slut följande tillgångar:

1 juli 1934		30 juni 1935
860,218: 33	Kontant i bank	kronor 1,424,137: 69
6,489,248: 21	Fastigheter, anläggningar, material etc.	» 5,865,567: 82
5,501,431: 40	Innestående i riksgäldskontoret	» —
<u>134,028,826: 29</u>	Fordringar av statsverket	» 326,913,470: 23
146,879,724: 23		<u>Summa kronor 334,203,175: 72</u>
23,812,727: 25	Varifrån avgår skulder	» 62,720,651: 35
<u>123,066,996: 98</u>		<u>Nettobehållning kronor 271,482,524: 37</u>

Fonden har i utgifter haft 52,914 kronor 52 öre. Avskrivning har skett med 38,914,770 kronor 61 öre. För statsregleringen hava använts 11,059,046 kronor 37 öre utgörande återbetalningar.

Närmare redogörelse återfinnes i riksgäldskontorets årsbok sid. 58, 78 och 123 samt budgetredovisningen sid. 104.

Fonden för kontrollstationer för smör och ägg.

Fondens tillgångar redovisas vid såväl budgetårets ingång som utgång med 29,745 kronor 75 öre utgörande utlånta medel.

Fonden för varukredit.

Tillgångarna å fonden, som vid budgetårets ingång uppgingo till 7,225,818 kronor 21 öre, utgjorde vid budgetårets slut 6,173,862 kronor 50 öre, redovisade som kapitalfordran å utlämnade varukrediter.

Fondens inkomster 1,374,039 kronor 25 öre utgöras av uppdebiteringar. Under året hava 873,065 kronor avskrivits och 1,552,929 kronor 96 öre använts för statsregleringen.

Fonden för anordnande av spannmålslagerhus och kylhus.

Fondens behållning uppgick vid budgetårets såväl början som slut till 1,229,301 kronor 26 öre, av vilken summa 1,101,276 kronor 15 öre redovisas såsom fordran hos lagerhusbyggnadskommissionen och 128,025 kronor 11 öre voro inestående i riksgäldskontoret.

Statsverket har hittills icke tillförts några direkta inkomster från fonden.

Fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

Fondens behållning uppgick vid budgetårets såväl början som slut till 19.5 milj. kronor. Behållningen är i sin helhet inestående i riksgäldskontoret.

Enligt kassans balansräkning per den 31 december 1934 uppgingo hittills avskrivna belopp till sammanlagt 72,293,762 kronor 19 öre. Till fonden hava med inräknande av det belopp om 8 milj. kronor, som anslagits för innevarande budgetår, beviljats tillhopa 57 milj. kr., varifrån dock är att draga det belopp om 3 milj. kronor, som enligt 1930 års riksdags beslut ställts till A.-B. Jordbrukarbankens förfogande för avveckling av vissa krediter. Av återstoden 54 milj. kronor hava 26.5 milj. kronor tagits i anspråk för täckande av redan gjorda förluster. För täckande av återstoden skulle alltså erfordras ytterligare över 18 milj. kronor.

Under året hava i överensstämmelse med riksdagens beslut från kassan till riksgäldskontoret överförts dels de av kassan lämnade belåningarna av tillskottsbevis i Wermlands enskilda bank, Smålands enskilda bank och Jämtlands folkbank jämte de däremot svarande insättningarna av tillskottsmedel samt dels det till A.-B. Bond utlämnade lånet, tillsammans 21,680,943 kronor 33 öre.

Angående ansvarsfrihet för fullmäktige m. m.

§ 1.

Revisorerna avlade den 3 december besök i riksgäldskontoret. Besöket har ej föranlett något uttalande från revisorernas sida. *Besök i riksgäldskontoret.*

§ 2.

I november 1934 påbörjade riksgäldskontoret en ny form av upplåning mot skattkammарväxlar. Anbud infordrades genom annons och anbuden med lägsta diskontosatser antogos. Växlarna löpte på tre månader. Dylka emissioner ha sedan regelbundet ägt rum varje månad, den sista i december 1935. Emissionerna omfattade först 15 milj. kronor vardera, men höjdes sedermera till 20 milj. kronor. Vid budgetårets utgång voro därför växlar för inalles 60 milj. kronor utelöpande. Beloppet var oförändrat i december innevarande år. Räntan har hela tiden varit låg — i genomsnitt under budgetåret 1934/1935 högst 0.596 0/0 och lägst 0.380 0/0. *Upplåning mot skattkammарväxlar.*

Dylka emissioner av tre månaders skattkammарväxlar ha ägt rum även vid tillfällena, då riksgäldskontoret haft betydande belopp inestående räntelösa på checkräkning i riksbanken. Lägsta belopp månaderna januari—november innevarande år på denna checkräkning framgår av nedanstående sammanställning, där behållningen å statsverkets checkräkning motsvarande dagar även anges.

Uppgift över minimibehållningarna varje månad innevarande år å Riksgäldskontorets checkräkning jämfte behållningarna å Statsverkets checkräkning samma dagar.

	Riksgäldskontoret	Statsverket	Summa
1935 ³¹ / ₁	91,732,830: 13	42,976,931: 04	134,709,761: 17
²⁸ / ₃	88,022,196: 14	64,651,859: 75	152,674,055: 89
¹⁹ / ₃	78,400,704: 80	65,258,182: 01	143,658,886: 81
¹ / ₄	90,834,895: 75	52,612,576: 17	143,447,471: 92
¹ / ₅	103,635,642: 40	102,427,824: 08	206,063,466: 48
³⁰ / ₆	160,685,857: 17	68,618,427: 56	229,304,284: 73
³¹ / ₇	75,258,695: 38	57,926,320: 53	133,185,015: 91
³⁰ / ₈	60,903,779: 75	50,276,400: 45	111,180,180: 20
³⁰ / ₉	48,937,863: 24	22,515,308: 45	71,453,171: 69
¹⁴ / ₁₀	16,709,801: 60	45,399,275: 92	62,109,077: 52
⁹ / ₁₁	14,559,812: 01	54,375,896: 95	68,935,708: 96

Den 30 november innevarande år var å riksgäldskontorets checkräkning inestående 14,935,805 kronor. Den 2 december insattes emellertid av statskontoret ytterligare 100 milj. kronor, varom riksgäldskontoret hade vetskap.

*Revisorernas
uttalande.*

Härav framgår, att riksgäldskontoret ansett sig böra verkställa upplåning, visserligen efter lågt diskonto, även vid tillfällena, då behållningen å kontorets checkräkning varit av sådan storlek, att det enligt revisorernas mening kan ifrågasättas, om upplåning varit oundgängligen erforderlig.

§ 3.

*Personregister
till rikets
ständer
protokoll
1809—1866.*

1917 års riksdag beslöt uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta utarbета och i en upplaga av 800 exemplar till trycket befordra ett fullständigt personregister till riksdagens protokoll för tiden 1809—1866. För ändamålet bemyndigades fullmäktige använda ett belopp av förslagsvis 8,000 kronor för arbetets påbörjande.

Enligt bankoutskottets utlåtande i ärendet (nr 44) beräknades kostnaderna för arbetets utförande till 14—16,000 kronor, tryckningskostnaderna däri icke inberäknade. Utskottet stödde sig därvid på en av fullmäktige verkställd utredning, däri kostnaderna av hörda sakkunniga beräknats till ovannämnda belopp.

Arbetet är nu slutfört och föreligger i tryck i en volym om sammanlagt 763 sidor. Upplagan har begränsats till 500 exemplar.

Utöver ovan nämnda anslag av 8,000 kronor har riksdagen sedermera vid olika tillfällen beviljat 69,500 kronor eller sammanlagt 77,500 kronor. Ytterligare anslag är dock erforderligt. Kostnaderna hava nämligen uppgått till

för redigeringen	kronor	73,177: 10
» korrekturläsning	»	1,918: 50
» tryckningen	»	20,045: 53

Summa kronor 95,141: 13.

*Revisorernas
uttalande.*

Utan att ingå på frågan huruvida det föreliggande arbetet kan anses ha ett värde, som svarar mot en kostnad av över 95,000 kronor, anse sig revisorerna dock böra för riksdagen omförmäla, att de slutliga kostnaderna, bortsett från tryckningskostnaderna, med omkring 60,000 kronor kommit att överstiga de beräknade.

§ 4.

*Förvaring av
riksdags-
handlingar.*

Revisorerna hava funnit, att åtskilliga riksdagshandlingar förvaras och delvis inbindas, om vilka det kan ifrågasättas huruvida bindning kan vara nödvändig eller förvaring över huvud taget erforderlig. Sålunda bevaras avlämnade propositioner, vilka vid avlämnandet föreligga i tryck, i tvenne exemplar, av vilka det ena inbindes. Detsamma är fallet med ingivna motioner. I fråga om de olika utskottens handlingar förfäres på skilda sätt, på grund varav de deponerade handlingarnas omfång och art äro av ganska olika beskaffenhet. För några utskott gäller, att förda protokoll, protokollsutdrag, remitterade propositioner och motioner, inkomna handlingar och förslag till utlåtanden — ofta i blyertsmanuskript — bevaras och jämväl inbindas. I andra fall bevaras endast protokoll, protokollsutdrag och manuskript.

Revisorerna anse sig visserligen icke böra göra något uttalande om vilka av dessa handlingar, som böra bevaras och eventuellt inbindas, men vilja dock ifrågasätta, om icke en del av dem utan olägenhet skulle kunna utgallras, enär de antingen, såsom fallet är med propositionerna, redan vid avlämnandet utgöras av tryckta handlingar, eller, såsom fallet är med motioner och manuskript till utlåtanden, sedermera tryckas. Därigenom skulle, såvitt revisorerna kunnat finna, årligen 10 à 20 band kunna inbesparas, motsvarande 1 à 2 hyllmeter.

Revisorernas uttalande.

§ 5.

Revisorerna hava vid granskningen av riksgäldskontorets huvudbok för budgetåret 1934/1935 med därtill hörande verifikationer icke funnit anledning till någon erinran eller annat uttalande än vad ovan finnes omförmält.

Riksgäldskontorets räkenskaper.

§ 6.

Revisorerna hava vid läsningen av fullmäktiges protokoll för tiden efter den 9 januari 1935 icke funnit anledning till erinran eller annat uttalande än vad som ovan anförts.

Fullmäktiges protokoll.

§ 7.

Till fullgörande av föreskriften i 26 § av gällande instruktion få revisorerna slutligen anmäla, att revisorerna för sin del tillstyrka, att ansvarsfrihet för förvaltningen av riksgäldskontoret under den tid, denna revision omfattat, må fullmäktige i nämnda kontor beviljas.

Angående ansvarsfrihet för fullmäktige.

För riktigheten av de i denna berättelse förekommande sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som under revisorernas granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning varit hos revisorerna anställd.

Sifferuppgifterna.

Jämligt gällande instruktion kommer denna berättelse att tillställas fullmäktige i riksgäldskontoret.

Stockholm den 15 december 1935.

BJ. HOLMGREN. ERNST ÅSTRÖM. TORSTEN STRÖM.

ERNST HAGE. ARTHUR GUSTAFSON. ERIK FAST.

O. A. ERNFORS. ELOF B. ANDERSSON. NILS GABRIELSSON.

HELGE BÄCKLUND. C. G. OLSSON. C. A. REUTERSKIÖLD.

H. Vanner.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret

yttrande över vissa av riksdagens revisorer gjorda uttalanden.

Till Riksdagen.

I sin den 15 december 1935 avgivna berättelse angående granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935 hava riksdagens revisorer gjort vissa uttalanden beträffande dels upplåning mot skattkamarväxlar, dels personregistret till rikets ständers protokoll 1809—1866 dels ock förvaring av riksdaghandlingar; och få fullmäktige härmed avgiva yttrande över vad revisorerna i berörda avseenden anført.

Vad först beträffar frågan om *upplåning mot skattkamarväxlar* hava fullmäktige, såsom revisorerna framhållit, regelbundet varje månad från och med november 1934 infordrat anbud å tre månaders skattkamarväxlar, och vid samtliga tillfällen hava fullmäktige, även om riksgäldskontorets kassaställning i och för sig icke nödvändiggjort ifrågavarande upplåning, godkänt anbud intill det utbudna beloppet. Enligt fullmäktiges mening har det kontinuerliga utbudet av växlar varit ägnat att främja växlarnas avsättning på fördelaktigast möjliga villkor.

Med avseende å den av revisorerna åberopade sammanställningen över behållningen å riksgäldskontorets och statsverkets checkräkningar i riksbanken, vilja fullmäktige framhålla, att då riksgäldskontoret icke äger disponera sistnämnda räkning för täckande av lånemedelsutgifter, behållningen å denna räkning saknar betydelse för bedömande av riksgäldskontorets lånebehov. Beloppet och tidpunkten för riksgäldskontorets upplåning måste givetvis främst bestämmas med hänsyn till de anspråk, som kunna beräknas komma att ställas på riksgäldskontoret för utbetalningar å lånebudgeten. Av synnerlig betydelse härutinnan är emellertid jämväl storleken och arten av de medel, som äro insatta i riksgäldskontoret mot uppsägning på kort tid, i främsta rummet statsverkets kassabehållningar. Fullmäktige hava här nedan sammanställt uppgifter å minimibehållningen å riksgäldskontorets checkräkning med uppgifter å riksgäldskontorets skuld för till förvaltning från statskontoret emottagna kassabehållningar, med angivande tillika av beloppet utelöpande skattkamarväxlar.

Datum	Behållning å riksgäldskontorets checkräkning	Riksgäldskontorets skuld till statskontoret för emottagna kassabehållningar	Utelöpande skattkammarväxlar
1935			
31/1	91.7	145.0	45.0
28/2	88.0	145.0	50.0
19/3	78.4	145.0	55.0
1/4	90.8	145.0	55.0
4/5	103.6	145.0	60.0
29/6	160.7	245.0	60.0
31/7	75.3	195.0	60.0
30/8	60.9	195.0	60.0
30/9	48.9	160.0	60.0
31/10	15.4	135.0	60.0
9/11	14.6	135.0	60.0

Uppenbart är, att behållningen å riksgäldskontorets checkräkning med hänsyn till eventuella uttag å statsverkets kassabehållningar måste hållas större än eljest vore erforderligt. Behållningen å checkräkningen understeg emellertid under år 1935 — liksom tidigare i regel varit fallet — avsevärt skulden för kassabehållningarna. Av sammanställningen framgår, att ett avbrott i eller en minskning av växelemmissionerna visserligen varit möjlig under första halvåret 1935, men att en sådan åtgärd kunnat avse endast en kortare tid. Vad angår den av revisorerna särskilt berörda växelemmissionen i december 1935, vilken skedde några dagar efter det statskontoret insatt 100 miljoner kronor i riksgäldskontoret, vilja fullmäktige i detta sammanhang meddela, att fullmäktige av detta belopp disponerat 50 miljoner kronor för inlösen av vid slutet av samma månad förfallande statsskuldförbindelser. Å dessa förbindelser har ränta utgått efter en räntefot av $1\frac{1}{2}$ 0/0, vilken avsevärt överstiger medeldiskontot å skattkammarväxlarna.

Med anledning av vad revisorerna anfört beträffande *personregistret till rikets ständers protokoll 1809—1866* vilja fullmäktige framhålla, att riksdagen prövat anslagsbehovet och anvisat anslag å inalles 77,500 kronor. För arbetets färdigställande hava fullmäktige ansett nödvändigt att, såsom framgår av revisorernas sammanställning, utbetala sammanlagt 95,141 kronor 13 öre. Ytterligare anslag är emellertid icke erforderligt, enär ifrågavarande anslag haft förslagsanslags natur.

Vid uppgörande av det ursprungliga kostnadsförslaget har tydligen en felkalkylering skett av de av fullmäktige tillkallade sakkunniga, vilka ej kunnat överskåda de stora svårigheterna vid arbetets utförande. På anmodan av fullmäktige har personregistrets redaktör, sekreteraren Martin Seth lämnat följande klargörande översikt över det nedlagda arbetet:

»Att kostnaderna för personregistret — vad angår själva redigeringen — så väsentligt kommit att överstiga de ursprungligen beräknade, får i främsta rummet tillskrivas den felaktiga tidsberäkning, som verkställdes av den person, vilken sedan antogs till arbetets redaktör, och som finnes tryckt i ban-

koutskottets utlåtande nr 44 vid 1917 års riksdag. Till grund för denna tidsberäkning låg genomgåendet av de två första banden av ridderskapets och adelns protokoll vid 1862/1863 års riksdag. Den beräkningsmetoden visade sig emellertid föga tillförlitlig, enär svårigheter, som vid denna förberedande beräkning icke uppmärksammats, sedermera hopade sig. Detta gäller samtliga riksstånds protokoll, i alldeles särskild grad bondeståndets. Det har nämligen varit nödvändigt att i mycket större utsträckning än beräknats rådfråga de handskrivna originalprotokollen för att söka komma till ett något så när säkert bedömande av, vilken person som i visst fall avgivit en motion, valts till ledamot i ett utskott eller avgivit ett yttrande. Namn å riksdagsfullmäktig och valkrets äro — särskilt beträffande bondeståndet under flera av de tidigare åren — av den beskaffenhet, att det många gånger varit hart när omöjligt att med säkerhet avgöra, vem som åsyftas. Det har sålunda i ett stort antal fall varit nödvändigt att t. o. m. jämföra handstil och namnteckning i olika motioner och skriftliga anföranden för att med största möjliga sannolikhet hänföra ett yttrande eller memorial till rätt person. Icke ens denna metod har alltid varit tillförlitlig för att om möjligt förebygga misstag; det har nämligen ofta kunnat konstateras, att vederbörande begagnat sig av skrivkunnig hjälp. I sådana fall har det varit nödvändigt undersöka, huruvida ett anförande eller en motion med hänsyn till sin innebörd med säkerhet kan tillskrivas den ene eller den andre — i ett och annat fall en tredje — med samma namn. Till denna kategori av svårigheter, som måst övervinnas, höra även de fall, då undersökning måst göras, huruvida den ena eller den andra fullmäktigen med samma namn tilläventyrs varit frånvarande vid ett visst sammanträde. Genom att genomläsa hela, ofta långa anföranden eller motioner har det i rätt så många fall kunnat bestämmas, vilken person av flera med samma namn avses. Genom anlitande av denna utväg har det bl. a. kunnat avgöras, att en handelsman, som åren 1809 och 1810 representerade Falkenberg, är identisk med en fullmäktig för Sigtuna åren 1812 och 1815.

Det kan tyckas, som om de tryckta medlemsförteckningarna skulle vara en säker och uttömmande källa för identifiering av de olika fullmäktige vid ett riksmöte. Så har det dock icke varit. Bortsett från att medlemsförteckningarna trycktes vid riksdagens början och att många förändringar ägde rum under de ofta årslånga riksmötena, kan såsom en särskild svårighet påpekas sådana fall, då för en viss valkrets en efterföljande fullmäktig har samma namn som en föregående, men det likväl kunnat fastslås, att det varit fråga om två olika personer.

Ridderskapets och adelns uppspelslistor samt de i riksarkivet förvarade fullmakterna hava måst genomgåas, men de äro tyvärr ofullständiga; fullmakter saknas för ett och annat — åtminstone något — år och äro sällsynta beträffande de fullmäktige, som tillkommit under pågående riksmöte.

Mycken och för en lekman otrolig möda har nedlagts på att lämna en så fullständig och tillförlitlig uppgift som möjligt å riksdagsmännens födelse- och dödsår. All tänkbar litteratur på området har utnyttjats. Det kan visserligen anmärkas, att Svenska adelns ättartavlor och Viktor Millqvists arbete över borgarståndet bort vara uttömmande uppslagsböcker vad adeln och borgare beträffar, likaså olika Herdaminnen i fråga om prästeståndet. Tyvärr ha dessa källor dock icke utan vidare kunnat användas. Lämplig memoarlitteratur och statistiska centralbyråns utdrag av dödböckerna från och med år 1860 hava rådfrågats med gott resultat.

Självfallet har allt detta tagit en mycket lång tid i anspråk, något som bort bättre beaktas redan vid arbetets planläggning. Tyvärr kunde svårigheterna endast delvis överblickas vid den i november 1916 verkställda tidsberäkningen.

I syfte att påskynda utgivningen av registret överlämnades under arbetets gång avdelningen om ridderskapet och adeln åt annan person. Det är att beklaga, att denna anordning icke i allt givit beräknat resultat, enär huvudredaktören måst använda mycken tid för att komplettera och tillrättalägga det av medredaktören utförda arbetet. Alla biografiska uppgifter beträffande denna avdelning hava exempelvis tillkommit, sedan medredaktören frånträtt sitt uppdrag.»

Fullmäktige finna det beklagligt, att de verkliga kostnaderna för ifrågasvarande registerarbete så avsevärt överstigit de beräknade men vilja till jämförelse anföra, att det senaste tioårsregistret (för tiden 1921—1930) medfört en kostnad av 73,363 kronor 59 öre, mot för ändamålet anvisade 60,200 kronor. Sistnämnda arbete är visserligen avsevärt större, men materialet till detsamma finnes samlat i riksdagstrycket och utgivaren har vid arbetets utförande årsregistren till hjälp. I det här föreliggande fallet hava forskningsgarna fått läggas mycket bredare och oförutsedda svårigheter hava uppstått, något som torde böra beaktas vid bedömandet av kostnadsbeloppet. Att det färdiga personregistret 1809—1866 har ett synnerligen stort historiskt värde, torde vara otvivelaktigt.

Beträffande slutligen frågan om *förvaring av riksdagshandlingar* har denna förut varit föremål för riksdagens övervägande. I avseende härå vilja fullmäktige erinra om följande.

I skrivelse den 14 februari 1912 till fullmäktige hemställde dåvarande riksdagens bibliotekarie fil. dr V. Gödel, »att herrar fullmäktige hos riksdagen ville göra framställning därom,

1) att av riksdagens arkivhandlingar måtte för framtiden endast följande upptagas i riksdagens arkiv för att där förvaras:

- a) första och andra kammarens protokoll;
- b) utskottens utlåtanden i förslagstryck i den utsträckning, som vederbörande ordförande eller sekreterare finner vara skäligt;
- c) handlingar, som icke äro i riksdagstrycket intagna, såsom kanslideputerades protokoll jämte inkomna handlingar, utskottens protokoll jämte inkomna handlingar, riksdagsmannafullmakter och riksdagens revisorers rörande stats-, riksgälds- och bankoverken protokoll jämte inkomna handlingar;

2) att en gallring av arkivets handlingar från tiden efter 1867 måtte efter här framlagda princip få verkställas.»

Som stöd för denna hemställan anförde Gödel följande:

»Omfattningen af de arkivhandlingar, som från riksdagens och kamrarnas kanslier från utskotten och statsrevisionen årligen öfverföras till Riksdagens arkiv, uppgår för närvarande till vid pass 7 längdmeter. På grund af utrymme för denna ganska betydande tillväxt, blef det redan år 1904

nödvändigt att till riksarkivet såsom deposition öfverlåta äldre serier, omfattande handlingar från tiden före 1867. Den tillökning, som sedan dess skett, gör, att man för närvarande åter står inför samma spörsmål.

Vid en af mig för någon tid sedan hos riksarkivarien gjord förfrågan om möjligheten af ett fortsatt öfverlåtande af riksdagens arkivalier till riksarkivet bragtes frågan på tal om utgallring af sådana handlingar, som finnas intagna i riksdagens från trycket utgifna protokoll med bifång. Riksarkivarien uttalade såsom sin mening, att dylika handlingar kunde utan något som helst förfång utgallras, och han framhöll på samma gång, att detta äfven af utrymmeskäl från riksarkivets sida vore önskligt, om öfver hufvud taget riksarkivet skulle kunna upplåta plats för fortsättningen af riksdagens arkivalier.

Det må på samma gång få framhållas, att genom en dylik utgallring en icke oväsentlig besparing i bindningskostnad komme att göras. Den saken kan ju visserligen anses vara af underordnad betydelse, men förtjänar i alla fall sitt beaktande.

Vid en närmare undersökning af arkivhandlingarna under tiden 1867—1911, som jag sedermera efter nämnda samtal med riksarkivarien företagit, har jag i här berörda fråga kommit till följande resultat, som jag härmed velat för herrar fullmäktige framlägga.

Rörande omfattningen af Riksdagens arkiv, torde såsom generell bestämelse kunna fastställas, att endast de handlingar, som icke finnas intagna i riksdagstrycket, böra bevaras.

Undantag härifrån må dock göras för:

Kamrarnas stenografiska protokoll, hvilka i sin ännu ej korrigerade uppteckning lämna en exakt framställning af respektive yttrandes uttryck och form; samt

utskottens utlåtanden, så till vida att det öfverlämnas åt vederbörande ordförande eller sekreterare att bevara det eller de förslagstryck för ett utlåtande, som kunna anses hafva betydelse för att visa utlåtandets tillkomst.

Saklöst synas följande handlingar kunna lämnas åsido: kungl. propositioner, motioner, protokollsutdrag, Riksdagens skrivelser och utskottets utlåtanden utom i ofvan angifna fall.

Hvad beträffar de båda första grupperna, kungl. propositioner och motioner, hvilka i egenskap af till Riksdagen inkomna handlingar kunna betraktas såsom originaldokument och därför måhända anses värda att bevaras, särskildt med hänsyn därtill, att en verificering af den tryckta texten från forskningssynpunkt skulle kunna tänkas i framtiden ifrågakomma, så må därom erinras, att hvad angår de förstnämnda, är den egentliga originalhandlingen bilagd vederbörande statsrådsprotokoll, och beträffande motionerna, torde dessa få anses vara i tryckt skick fullt auktoriserade, då de utan anmärkning härutinnan slutbehandlats i Riksdagens kamrar.»

Med åberopande av denna Gödels framställning anhöllo fullmäktige i en den 28 mars 1912 till bankoutskottet avlåten skrivelse, att utskottet ville utverka riksdagens bemyndigande till företagande av en utgallring av riksdagens arkivhandlingar på det sätt som av Gödel föreslagits.

Bankoutskottet hemställde i sitt utlåtande nr 22, att ifrågavarande av fullmäktige förordade förslag måtte vinna riksdagens bifall. Utskottets hemställan avslogs emellertid av såväl första som andra kammaren. Det skäl som åberopades mot förslaget var, att därigenom viktiga historiska dokument

skulle förstöras. Av särskild betydelse och vartill kan hänvisas är vad som i detta ärende anfördes i första kammaren av dåvarande professorn sedermera riksarkivarien Sam Clason.

Sedermera ansåg sig Riksdagens besparingskommitté av år 1932 i enlighet med den uppgift kommittén fått sig förelagd böra undersöka, i vad mån besparingar kunde ernås genom inskränkning i bindningen och förvaringen av riksdagens arkivalier. I ett på anmodan av kommittén den 27 oktober 1932 avlämnat yttrande anförde dåvarande överbibliotekarien vid riksdagsbiblioteket dr Robert Höckert:

»För min del har jag icke kunnat bli övertygad om de ifrågasättande dokumenternas värde för historisk forskning och skulle därför kunna upptaga som mitt eget det av Gödel gjorda förslaget utom vad angår kamrarnas protokollsutdrag, vilka från och med år 1919 ej längre tryckas och alltså böra bevaras i manuskript. Men då riksdagen en gång avvisat detta förslag och jag dessutom förvissat mig om att det icke skulle kunna vinna den nuvarande riksarkivariens gillande, vill jag inskränka mig till att föreslå.

att ur riksdagens arkiv utgallras seriebanden av Kungl. Maj:ts propositioner, samt seriebanden av kamrarnas motioner ävensom av riksdagens skrivelser.

Då propositioner och motioner avgivas i två exemplar och det ena av dessa exemplar bindes tillsammans med utskottens handlingar, och då det exemplar av riksdagens skrivelser, som äger rättslig betydelse, avlåtes till Kungl. Maj:t och förvaras i Kungl. Maj:ts kansli, kan mot detta förslag omöjligen riktas den anmärkning, att därigenom viktiga historiska dokumenter skulle förstöras.

För det redan nu strängt anlitade utrymmet i riksdagsbibliotekets magasin, skulle en utmönstring av dessa handlingar vara en stor vinst. För närvarande förvaras i riksdagsbiblioteket riksdagens arkivhandlingar från och med år 1901. Dessa upptaga ett utrymme av ungefär 121 hyllmeter. Härav upptaga serierna propositioner, motioner och riksdagens skrivelser tillsammans omkring 32 hyllmeter.»

Efter synnerligen ingående överväganden i ärendet ingick kommittén den 24 november 1932 till styrelsen för riksdagsbiblioteket med en skrivelse, i vilken kommittén framhöll, att enligt kommitténs uppfattning icke någon annan inskränkning i fråga om arkiveringen av riksdagens handlingar lämpligen syntes kunna genomföras än att de exemplar av propositionerna och motionerna, som hittills förvarats bundna i löpande följd (de s. k. seriebanden), icke vidare syntes böra hänföras till riksdagens arkivalier. Dessa propositioner syntes i stället kunna bindas i vanliga biblioteksband och införlivas med riksdagsbibliotekets samlingar av riksdagstryck, medan berörda motioner tillsvidare borde förvaras buntade.

Kommittén ville vidare ifrågasätta, huruvida det icke skulle vara tillfyllest att binda samtliga handlingar, som skulle arkiveras — möjligen med undantag för konstitutionsutskottets protokoll — i enkla pappband med klotrygg i stället för som nu i vissa fall skedde i skinnrygg. Genom minskning av antalet band syntes därjämte viss besparing kunna ernås.

Med hänsyn till att det ankomme på riksdagsbiblioteket att vårda riksdagens arkivalier, ville kommittén underställa ovanberörda spörsmål biblioteksstyrelsens prövning för den åtgärd i besparingssyfte, som styrelsen kunde finna vara möjlig och lämplig. I anledning härav beslöt styrelsen för riksdagsbiblioteket vid sammanträde den 31 maj 1933 att de hittills i löpande serier inbundna duplettexemplaren av Kungl. Maj:ts propositioner samt första och andra kammarens motioner skulle till dess styrelsen annorlunda bestämde förvaras oinbundna.

Då det ankommer på riksdagsbibliotekets styrelse att till riksdagens bankoutskott inkomma med förslag till de åtgärder, som — utöver de redan verkställda — kunna befinnas påkallade i anledning av det av revisorerna gjorda påpekandet, hava fullmäktige, efter överlämnande av revisorernas nu behandlade uttalande till riksdagsbibliotekets styrelse för avgivande av yttrande direkt till bankoutskottet, ansett sig böra på sätt här ovan skett begränsa sig till att lämna en redogörelse för vad i detta ärende under senare tid förekommit.

Stockholm den 27 december 1935.

KARL HILDEBRAND.

ERIC HALLIN. ANDERS ANDERSON. GUST. ANDERSSON.

JANNE NILSSON.

AXEL LINDQVIST.

Eric Öhlin.